

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu: **L.**, zastúpeného advokátskou kanceláriou M., proti žalovanému: **L.**, občan SR, zastúpenému J., **v konaní o zaplatenie 2263,40 eur**, na dovolanie žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Trnave č. k. 21Cob/93/2012-216 zo dňa 02. októbra 2012, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Trnave zo dňa 02. októbra 2012 č. k. 21Cob/93/2012-216 v napadnutej časti **z r u š u j e** a vec **v r a c i a** tomuto súdu na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e :

Okresný súd Piešťany rozsudkom zo dňa 14. februára 2012 č. k. 5Cb/94/2008-159 uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobcovi 407,41 eur s 8 % ročným úrokom z omeškania od 03. 07. 2006 do zaplatenia, vo zvyšku súd návrh zamietol a priznal žalovanému náhradu trov konania v sume 693 eur.

V odôvodnení rozhodnutia uviedol, že žalobca sa návrhom podaným na súd prvého stupňa domáhal uloženia povinnosti žalovanému zaplatiť žalobcovi 68 187,20 Sk

s príslušenstvom a trovy konania z titulu neuhradenej podielovej odmeny za poskytnutie právnych služieb. Žalobca uzatvoril so žalovaným zmluvu o poskytovaní právnych služieb č. 004/2006 zo dňa 07. 12. 2006 na dobu neurčitú. Predmetom zmluvy bola činnosť advokáta spočívajúca v poskytovaní právnych služieb klientovi v právnej veci zosnulého P. 4.6.2005, a to najmä zastupovanie klienta v konaní pred súdmi, orgánmi verejnej moci a inými právnymi subjektmi, zastupovanie klienta v styku s právnickými a fyzickými osobami prichádzajúcimi s klientom do právnych vzťahov, poskytovanie právnych rád, spisovanie listín o právnych úkonoch, príprava podkladov, spracúvanie právnych rozborov a analýz, správa majetku klienta a ďalšie formy právneho poradenstva a právnej pomoci. Zmluvné strany sa v zmysle § 2 vyhl. MS SR č. 655/2004 Z. z. v znení neskorších predpisov dohodli podľa § 7 tejto vyhlášky na podielovej odmene vo výške 10 % bez DPH z hodnoty veci, resp. plnenia, na ktoré vznikne klientovi nárok, najmenej 2 %, ak hodnota veci bude nižšia ako 20 000 eur alebo podielovej odmene 20 % bez DPH z hodnoty veci, ak hodnota veci bude vyššia ako 20 000 eur. Zmluvné strany sa dohodli, že advokát má popri nároku na paušálnu odmenu aj nárok na náhradu hotových výdavkov účelne a preukázateľne vynaložených v súvislosti s poskytovaním právnych služieb.

Súd prvého stupňa ďalej v odôvodnení rozhodnutia uviedol, že konajúci advokát ako jediný konateľ a spoločník spoločnosti s ručením obmedzeným koná jedine v mene a na účet tejto spoločnosti samostatne a bez obmedzenia, preto nemuselo existovať žiadne plnomocenstvo medzi žalobcom ako právnickou osobou a J., konateľom spoločnosti. Nakoľko J. nemal pri vykonávaných úkonoch splnenú zákonnú podmienku, a to k profesijnému označeniu „advokát“ dopísané obchodné meno súd prvého stupňa si jeho úkony vyhodnotil tak, že nekonal za žalobcu a na jeho účet. Súd prvého stupňa dospel k záveru, že žalobca a žalovaný platne uzatvorili dňa 07. 12. 2006 zmluvu o poskytnutí právnych služieb a žalobca si oprávnené účtuje odmenu za prevzatie a prípravu zastúpenia dňa 07. 12. 2006. Pokiaľ ide o uplatnenú odmenu za právne služby za ostatné žalobcom uplatnené úkony (žiadosť o zaslanie dokumentov z 19. 12. 2006, žiadosť o zaslanie dokumentov z 10. 01. 2007, žiadosť o prehodnotenie výšky odškodnenia z 10. 01. 2007, oznámenie žalovanému o stave veci a žiadosť o stanovisko z 12. 03. 2007) súd mal predloženými listinami preukázané, že tieto úkony v skutočnosti realizované boli, ale súd vyhodnotil tieto úkony ako úkony robené advokátskou kanceláriou J. a nie ako advokátskou kanceláriou J. konajúceho v mene a na účet žalobcu, preto ich podľa názoru súdu prvého stupňa nemohol posudzovať ako úkony robené žalobcom a z tohto dôvodu za tieto úkony

odmena žalobcovi nepatrí. Z výpovedí svedkov a listinných dokladov mal súd prvého stupňa za preukázané, že v čase uzatvorenia zmluvy o poskytovaní právnych služieb mal žalovaný vo svoj prospech priznanú v súvislosti s nárokom plynúcim mu od spoločnosti T. čiastku 17 000 eur a táto suma bola i žalovanému vyplatená. Súd prvého stupňa dospel k záveru, že žalobca sa nepričinil o získanie sumy 17 000 eur, vyššiu sumu žalovanému nevymohol a z tohto dôvodu mu nevznikol nárok na podielovú odmenu. Poukázal ďalej na to, že od zmluvy odstúpil žalovaný, čím zanikla žalobcovi možnosť snažiť sa vymôcť pre žalovaného vyššiu sumu. Podľa súdu prvého stupňa po vypracovaní vyúčtovania žalobcom sa účastníci snažili dohodnúť na určitej odmene za právne úkony, ale k dohode o výške odmeny neprišlo. Preto mal súd za to, že na určenie odmeny advokáta je potrebné použiť v zmysle § 1 ods. 2 vyhl. č. 655/2004 Z. z. v znení neskorších predpisov ustanovenia o tarifnej odmene (§ 9 až § 14). V čase uzatvorenia zmluvy podľa súdu prvého stupňa bolo predmetom zmluvy konanie súvisiace so šekom vystaveným na meno žalovaného na sumu 17 000 eur, preto súd prvého stupňa považoval za správne vyčíslenie náhrady v zmysle tarifnej odmeny a) jeden úkon právnej služby v sume 10 150 Sk, (500 Sk x 7) + 6 650 Sk = 10 150 Sk, b) režijný paušál pre rok 2006 v sume 164 Sk a c) 19 % DPH, t. j. za úkon „prevzatie a príprava zo 07. 12. 2006“ priznal sumu 12 273,66 Sk = 407,41 eur. Súd priznal sumu 407,41 eur aj s uplatneným úrokom z omeškania od 03. 07. 2006 v sume 8 % ročne, čo predstavuje dvojnásobok diskontnej sadzby k 03. 07. 2006, nakoľko vyúčtovacia faktúra na právne služby mala určený dátum splatnosti 02. 07. 2007 a žalovaný faktúru ani čiastočne neuhradil. Vo zvyšku súd návrh zamietol. Súd priznal v zmysle § 142 ods. 2 O. s. p. žalovanému, ktorý bol úspešný percentuálne v 82,01 % náhradu trov konania v sume 692,98 eur.

Na odvolanie žalobcu a žalovaného Krajský súd v Trnave ako súd odvolací rozsudok súdu prvého stupňa zmenil tak, že uložil povinnosť žalovanému zaplatiť žalobcovi 56,24 eur s 13 % úrokom z omeškania od 03. 07. 2007 do zaplataenia a trov konania. Vo zvyšku odvolací súd návrh zamietol.

V odôvodnení rozhodnutia poukázal na to, že prvostupňový súd správne zistil skutkový stav, použil správny právny predpis, ale ho nesprávne vyložil a aplikoval. Odvolací súd ďalej poukázal na to, že žalobca – spoločnosť L. so žalovaným uzatvorila Zmluvu o poskytovaní právnych služieb a mal za preukázané, že žalovaný rokovoval s konateľom žalobcu o predmete plnenia, ktorý spočíval vo vykonaní činností, na základe ktorých by

mohol do budúcnosti vzniknúť žalovanému nárok na plnenie v súvislosti s nárokmi po zosnulom P. Odvolací súd je toho názoru, že sa nemohlo jednáť o plnenie 17 000 eur, nakoľko túto sumu mal žalovaný priznanú ako likvidáciu nároku súvisiaceho so smrťou P. poukazom zo dňa 12. 10. 2006 pred uzatvorením zmluvy so žalobcom. Odvolací súd nemal pochybnosti o tom, že žalobca poskytol žalovanému právnu službu spojenú s likvidáciou nároku súvisiaceho so smrťou P., za ktorý prislúcha žalobcovi tarifná odmena. Odvolací súd považoval postup súdu prvého stupňa pri výpočte tarifnej odmeny za nesprávny, keď nárok na tarifnú odmenu priznal z tarifnej hodnoty 17 000 eur. Odvolací súd vyjadril názor, že v danom prípade nie je možné postupovať pri určení výšky advokáta z tejto sumy, pretože čiastka 17 000 eur nie je hodnotou veci alebo práva, ktoré žalobca vo veci vykonal ako predpokladá ust. § 9 a § 10 vyhl. č. 655/2004 Z. z. Uviedol ďalej, že vzhľadom na charakter a obsah dohody o poskytnutí právnej pomoci je potrebné analogicky aplikovať ust. § 11 ods. 1 písm. a) vyhl. č. 655/2004 Z. z. a vychádzať z názoru, že hodnotu veci alebo práva je možné vyjadriť v peniazoch len s nepomernými ťažkosťami. V odôvodnení odvolací súd ďalej uviedol, že zmluva o poskytnutí právnej pomoci, ktorú účastníci konania medzi sebou uzatvorili je zmluvou, ktorá sa spravuje režimom Obchodného zákonníka, jeho aplikáciu si strany výslovne dohodli a v takom prípade je dôvodný nárok na úroky z omeškania podľa Obchodného zákonníka, čo predstavuje sumu 14,5 %. Žalobca žiadal priznať 13 %, čím neprekročil zákonom upravenú výšku. Odvolací súd námietku žalovaného o znížení tarifnej odmeny z dôvodu zastupovania viacerých osôb neuznal dôvodnou, nakoľko zmluvu o poskytovaní právnej pomoci uzavrel žalovaný so žalobcom osobitne.

O trovách konania odvolací súd rozhodol podľa § 224 ods. 2 O. s. p. v spojení s ust. § 142 ods. 3 O. s. p. tak, že priznal plnú náhradu trov konania žalovanému.

Proti zamietajúcej časti rozsudku odvolacieho súdu podal dovolanie žalobca. Navrhol rozsudok odvolacieho súdu v napadnutej časti zrušiť a vec vrátiť odvolaciemu súdu na ďalšie konanie. Prípustnosť dovolania odôvodnil poukazom na ust. § 238 ods. 1 O. s. p. , § 241 ods. 2 písm. a) v spojení s § 237 písm. f) a § 241 ods. 2 písm. c) O. s. p.

V dovolaní uviedol, že odňatie možnosti konať pred súdom vidí v postupe odvolacieho súdu, ktorý nedodrжал ustanovenie § 213 ods. 2 O. s. p. a vydal tzv. prekvapivé rozhodnutie a nedostatočne odôvodnil napadnuté rozhodnutie. Odvolací súd nevyzval účastníkov konania, aby sa vyjadrili k možnému použitiu ustanovenia § 11 ods. 1 písm. a) vyhlášky č. 655/2004

Z. z., ktoré pri doterajšom rozhodovaní nebolo použité a odvolací súd považoval toto ustanovenie za rozhodujúce pre rozhodnutie veci samej. Dovolateľ považuje rozhodnutie odvolacieho súdu za prekvapivé rozhodnutie, pričom odvolací súd podľa dovolateľa aplikoval nové právne argumenty.

V dovolaní namietol nedostatočné odôvodnenie napadnutého rozsudku odvolacieho súdu. Odvolací súd podľa dovolateľa nezdôvodnil, z ktorých skutkových zistení vyvodil právny záver, že v danom prípade nie je možné postupovať pri určení výšky advokáta zo sumy 17 000 Eur, pretože táto suma nie je hodnotou veci alebo práva a je potrebné analogicky aplikovať ustanovenie § 11 ods. 1 písm. a) vyhlášky č. 655/2004 Z. z. a aké úvahy viedli odvolací súd k tomuto názoru. Odvolací súd nezisťoval skutkový stav, nevykonával dokazovanie a dovolateľ sa preto nemohol vyjadriť k dokazovaniu, ktoré nebolo vôbec vykonané a malo tvoriť podklad pre zmeňujúce rozhodnutie, čo dovolateľ považuje za vadu tzv. zmätočnosti.

Poukázal na to, že na základe platnej zmluvy o poskytnutí právnej pomoci advokát poskytol právnu pomoc, t. j. splnil podmienky na priznanie odmeny a klient nezaplatil dohodnutú odmenu za vykonanú právnu pomoc.

V dovolaní ďalej poukázal na rozpor právneho názoru vysloveného súdom prvého stupňa, že J. konal v mene a na účet právnickej osoby - žalobcu samostatne a bez obmedzenia a súčasne nepriznal žalobcovi odmenu za ďalšie vykonané úkony, nakoľko advokát nemal pri vykonávaných úkonoch splnenú zákonnú podmienku a k profesijnému označeniu „advokát“ dopísané obchodné meno. Túto skutočnosť súd vyhodnotil tak, že advokát nekonal za žalobcu a na jeho účet. Dovolateľ právny záver súdu, ktorým súd nepriznal žalobcovi odmenu za realizované úkony právnej služby iba z dôvodu neuvedenia obchodného mena žalobcu na listinách považuje za nesprávny a formalistický.

Žalovaný navrhol dovolanie žalovaného zamietnuť z dôvodu, že dovolanie nie je v zmysle ust. § 238 ods. 5 O. s. p. prípustné. Podľa žalovaného v konaní nedošlo k odňatiu možnosti konať žalobcovi, žalobca sa riadne zúčastňoval na pojednávaní, bol riadne poučený o svojich právach a mal možnosť sa ku všetkým skutočnostiam vyjadriť. Opätovne poukázal na to, že obchodná spoločnosť L. uzatvorila Zmluvu o poskytovaní právnych služieb

č. 004/2006, avšak plnomocenstvo na zastupovanie žalovaného bolo udelené len fyzickej osobe – J.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 2 O. s. p.) po zistení, že dovolanie bolo podané účastníkom konania včas (§ 240 ods. 1 O. s. p.) dovolanie prejednal bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O. s. p.), preskúmal rozhodnutie odvolacieho súdu ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo a dospel k záveru, že dovolanie žalobcu je dôvodné.

Dovoláním možno napadnúť právoplatné rozhodnutie odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O. s. p.).

Dovoláním z dôvodov uvedených v § 237 O. s. p. je možné napadnúť všetky rozhodnutia odvolacieho súdu bez ohľadu na formu rozhodnutia, na jeho obsah alebo na povahu predmetu konania. Prípustnosť dovolania podľa § 237 O. s. p. nie je daná tým, že dovolateľ tvrdí, že rozhodnutie odvolacieho súdu je postihnuté niektorou z väd uvedených v tomto ustanovení. Dovolanie proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je v tomto prípade prípustné iba vtedy, ak touto vadou rozhodnutie skutočne trpí, t. j., ak sa stali skutočnosťami, v dôsledku ktorých vada vznikla a prejavila sa v rozhodnutí (postupe) odvolacieho súdu. K tomu či rozhodnutie odvolacieho súdu trpí niektorou z väd uvedených v § 237 O. s. p. prihliada dovolací súd nielen na podnet dovolateľa, ale z úradnej povinnosti (§ 242 O. s. p.).

Ďalej prípustnosť dovolania proti rozsudku upravuje ust. § 238 O. s. p., a to pre prípad rozsudkov odvolacích súdov, ktorými bol rozsudok súdu prvého stupňa zmenený podľa odseku 1, resp., v ktorom sa odvolací súd odchýlil od právneho názoru dovolacieho súdu vysloveného v tejto veci podľa odseku 2 a tiež v prípade, ak odvolací súd vyslovil vo výroku svojho potvrdzujúceho rozsudku, že je dovolanie prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu podľa odseku 3.

V posudzovanom prípade odvolací súd rozsudok súdu prvého stupňa vo veci samej zmenil, z ktorého dôvodu je dovolanie prípustné.

Vady konania v zmysle § 237 písm. a/ až e/ a g/ O. s. p. v dovolaní namietané neboli a v dovolacom konaní ani nevyšli najavo. Prípustnosť dovolania žalobcu preto z týchto ustanovení nemožno vyvodit'.

S prihliadnutím na obsah dovolania a v ňom vytýkané nesprávnosti postupu odvolacieho súdu sa dovolací súd osobitne zaoberal otázkou, či dovolateľovi bola v konaní odňatá možnosť pred súdom konať. Odňatím možnosti konať pred súdom (§ 237 písm. f/ O. s. p.) sa rozumie procesne nesprávny postup súdu priečiaci sa zákonu, ktorý má za následok znemožnenie realizácie procesných práv účastníka občianskeho súdneho konania.

Žalobca v súvislosti s námietkou, že mu v konaní bola odňatá možnosť pred súdom konať, vytýkal odvolaciemu súdu porušenie § 213 ods. 2 O. s. p. V zmysle tohto ustanovenia platí, že ak je odvolací súd toho názoru, že sa na vec vzťahuje ustanovenie právneho predpisu, ktoré pri doterajšom rozhodovaní veci nebolo použité a je pre rozhodnutie veci rozhodujúce, vyzve účastníkov konania, aby sa k možnému použitiu tohto ustanovenia vyjadrili.

Najvyšší súd sa k právnym dôsledkom nerešpektovania ustanovenia § 213 ods. 2 O. s. p. už vyjadril v rozhodnutí z 27. októbra 2010 sp. zn. 5Cdo/322/2009, ktoré bolo publikované ako rozhodnutie č. R 33/2011 v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky. Najvyšší súd v ňom konštatoval, že „pokiaľ odvolací súd nevyzval účastníka konania v zmysle § 213 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku v znení účinnom od 15. októbra 2008, aby sa vyjadril k možnému použitiu tohto ustanovenia právneho predpisu, ktoré pri doterajšom rozhodovaní veci nebolo použité a je podľa názoru odvolacieho súdu pre rozhodnutie vo veci rozhodujúce odňal účastníkovi konania možnosť pred súdom konať v zmysle § 237 písm. f/ O. s. p.

V preskúmvanej veci došlo k takému nerešpektovaniu § 213 ods. 2 O. s. p. Súd prvého stupňa vyhovel čiastočne žalobe z dôvodu, že mal za to, že po vypracovaní vyúčtovania žalobcom za poskytnuté právne služby žalovanému sa účastníci snažili dohodnúť na určitej odmene za právne úkony, ale doposiaľ k dohode o výške odmeny neprišlo a z tohto dôvodu mal súd prvého stupňa za to, že na určenie odmeny advokáta je potrebné použiť v zmysle § 1 ods. 2 vyhl. č. 655/2004 Z. z. v znení neskorších predpisov ustanovenia o tarifnej odmene (§ 9 až § 14), keď predmetom zmluvy bolo konanie súvisiace so sumou 17 000 eur. Na rozdiel od toho odvolací súd vo svojom zmeňujúcom rozsudku uzavrel, že súd

prvého stupňa nesprávne postupoval pri výpočte, keď nárok na tarifnú odmenu priznal z tarifnej hodnoty 17 000 eur, keď v danom prípade nie je možné postupovať pri určení výšky advokáta z tejto sumy, pretože čiastka 17 000 eur nie je hodnotou veci alebo práva, ktoré žalobca vo veci vykonal ako predpokladá ust. § 9 a § 10 vyhl. č. 655/2004 Z. z., a preto je vzhľadom na charakter a obsah dohody o poskytnutí právnej pomoci potrebné analogicky aplikovať ust. § 11 ods. 1 písm. a) vyhl. č. 655/2004 Z. z. a vychádzať z názoru, že hodnotu veci alebo práva je možné vyjadriť v peniazoch len s nepomernými ťažkosťami.

Rozhodnutie súdu prvého stupňa bolo založené na rozhodujúcom závere, že v danej veci je potrebné postupovať pri výpočte tarifnej odmeny zo sumy 17 000 eur. Legitímne bolo preto očakávanie, že v odvolacom konaní budú riešené otázky významné z hľadiska posúdenia správnosti súdom prvého stupňa aplikovaných ustanovení na zistenie výšky tarifnej odmeny a základu – predmetu zmluvy a tiež očakávanie, že ak odvolací súd dôjde k právnemu záveru, že predmet zmluvy o poskytnutí právnych služieb nesúvisí so šekom vystaveným na meno žalovaného na sumu 17 000 eur splní svoju procesnú povinnosť v zmysle § 213 ods. 2 O. s. p. a žalobcovi vytvorí možnosť brániť sa v odvolacom konaní pred prijatím takých právnych záverov, ktoré vyznievajú v jeho neprospech.

V rozhodnutí odvolacieho súdu išlo teda o záver, že na vec sa vzťahuje ustanovenie právneho predpisu, ktoré pri doterajšom rozhodovaní veci nebolo použité a je pre rozhodnutie veci rozhodujúce. Vzhľadom na to bolo jeho povinnosťou postupovať podľa § 213 ods. 2 O. s. p. a účastníkov konania vyzvať, aby sa k možnému použitiu tohto ustanovenia vyjadrili. Zo spisu vyplýva, že odvolací súd na pojednávaní 02. októbra 2012 takto nepostupoval a svoju povinnosť vyplývajúcu z tohto ustanovenia nesplnil. Týmto postupom odvolacieho súdu bola žalobcovi odňatá možnosť pred súdom konať (§ 237 písm. f/ O. s. p.).

Procesná vada v zmysle § 237 O. s. p., ku ktorej došlo v odvolacom konaní je vždy dôvodom pre zrušenie dovolaním napadnutého rozhodnutia. Dovolací súd preto rozsudok odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie (§ 243b O. s. p.).

So zreteľom na dôvod zrušenia napadnutého rozsudku sa dovolací súd nezaoberal okolnosťami, z ktorých žalobca vyvodzoval nesprávne právne posúdenie veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O. s. p.). S podstatou, dôsledkami a súvislosťami jeho argumentácie sa vysporiada súd, ktorému sa vec vracia na ďalšie konanie.

Ak dôjde k zrušeniu napadnutého rozhodnutia, súd, ktorého rozhodnutie bolo zrušené, koná ďalej o veci. Pritom je právny názor súdu, ktorý rozhodoval o dovolaní záväzný. V novom rozhodnutí rozhodne súd znova aj o trovách pôvodného konania a dovolacieho konania (§ 243d ods. 1 O. s. p.).

Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie: Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave, 28. mája 2014

JUDr. Beáta Miničová, v. r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia: Bc. Ingrid Habánová